

К. Айсер.

МАЙ ПЕРЕМОЖЕЦЬ.

Різдво, Великдень і Зелений Святий запросили День Народження Короля і день святого Седана на дуже важку нараду. Обмірковувався справа охорони добрих старих богоугодних свят від нового зухвалого прибуду, що смів назватися святом самочинно, без поліційного дозволу і духовного благословення. Оskarженим привели на зібрання жандарми з закутими руками. Це був гарний дужий юнак з високою піднятою головою; свої ланцюги носив він з усміхом на устах, його очі світилися промінням завзятості. Він назвався святом Першого Мая і зовсім не був подібний до виноного.

Різдво почало говорити смиренним, масеньким голоском: — Молодий мій друже! Навіщо порушуєш ти наш спокій? Дивися, мені майже два тисячі років, я маю великий досвід і мене шанують усі християнські народи. Королі і папи кланяються мені, і я виявляю одностайну ласку і до багатих і до бідних; до того ж я глибоко проймаю душі і старих і малих. Хто-ж тобі, зайди-голову, дозволив уподобатися до нас і наказувати всім народам святкувати тебе і тобою втішатися? І яку величю, владою дозволено вість несеши нам ти, Перший Маю, з собою?

— Слава! — гукнув День Народження Короля і випив шклянку пива.

Перший Май відповів щиро: — Я оповідаю мир народам!

Різдво голосно засміялося і крикнуло: — Це дійсно щось нове, дивно моє! Таж мир народам спокоївши оповідаєш! Невже ти, безбожнику, ніколи не чув: "Мир на землі і в людях благоволення"?

— Це я вчив на пам'ять ще в народній школі, — відповів Перший Май, — але те, що я вчив, здавалося мені безглудим. Пригадай мені хоч один рік твого панування, коли би народи не кидалися один на другого, задля твоєї честі, як дикі звірі. Воює, це-ж твоя улюблена забавка! Назви мені війну, якій ти стало на перешкоді, вбивство, яке ти відвернуло, ворожнечу, що ти залагодило, і в такому разі я покірно зрікаюся свого молодого царства.

— Всеж таки... гм... я мушу всетаки сказати... — бурмотіло Різдво, але йому нічого не приходило на думку, тому воно солодкою тяглою давало: — Мир не для цього світа. Я випиваю на душу і підготуюлю її для того світа. На цьому-ж світі є національна честь, що приказує вмирати за Бога, короля і батьківщину.

— Слава! — крикнув День Народження Короля і випив шклянку пива.

Різдво говорило далі: — Бачиш, ти не зрозумію моєї суті. І я стою за мир се-

ред народів, але війна мусить існувати. "Вічний мир — сон, та ще й поганий сон", сказав Мольте, а він же був великим християнином.

— А я хочу, — сказав Перший Май, — в дійсності обезнати людство, хочу щоб всі люди працювали вкупі, боролися за свободу і знання та збільшували суму благ культури.

— Це безглуздо! — сказало роздратоване Різдво. — Ти тільки збиваєш людей з пантелику. Коли ти нічого іншого не знаєш, то чорт тебе забере... чи то, вибач, я хотів сказати, нехай Бог тебе благословить... Можеш ти ще щось сказати, що виправдувало-б тебе?

Перший Май відповів: — Я оповідаю рівність для всіх, що працюють.

— Старе-прастаре, — іронічно відповіло Різдво. — Це-ж моя головна робота! Я посилав світ однаково як у халупи бідних, так і в палати багатих. І найбільший нудар дістає моє благословення. Коли ти не можеш вишукати нічого іншого, то ти зайвий — за рівність завжди стою я.

— За таку рівність, — відповів Перший Май, — при якій біднота і діти бідноти серед злиднів і недостатків виділяють тисячі блискучих річей на радість багатим та їхнім дітям?

— Так уже створено світ, — відповіло Різдво. — Перед Богом усі однакові, але на землі мусить існувати різниця між людьми. Невже ти цього не розумієш?

— Ні, — сказав Перший Май, — я щиро добиваюся того, про що ви лише балакаєте; таке моє призначення: я хочу обновити людство!

— Обновити людство? — запитав Великдень, — ну, то для цього нічого тобі було з'являтися на землю! Про це ось уже тисячеліття дбаю я!

— Але-ж того, хто намагався обновити землю, ви розпинаєте нині так само, як і з давніх давен, — сказав Перший Май.

— Бунтарі мусять бути покарані, — відповів Великдень. — Всі повинні коритися встановленій владі. Але проте я стою за воскресення людей... на небі.

— А я творю весну на землі! Серед грому і бурі утворюю я новий світ, — провадив своє далі Перший Май, — новий світ визволеної праці і визволеного духа.

— Дух? Дух? Це вже прохаю тебе залишити, — крикнув Зелений Святий. — Ти просто вкрав наші думки, а хочеш переконати людей, що оттак, з краденою прикрасою, ти маєш величнійший, шляхотніший вигляд, ніж ми окрадені. Я — свято Св. Духа.

— Але-ж ніщо не шкодило вам ушановувати дух у в'язниці, — втрутився Перший Май.

— Ви завжди мучили й катували його. Вічна думка завжди

була для вас страхом. А я подарував світові найважливіший винахід, на який тільки міг спромотитися людський дух.

— Хвалю! — крикнули з гнівом судді. — Все велике до сього свого удосконалення в нас самих. Ми винайшли найвище і найвеличнійше небо.

— А я винайшов землю! — громовим голосом крикнув Перший Май. — Землю, з якої ви зробили долину плачу. Я проповідую поневоленим, що земля — це сад, повний цвітів і пахощів; сад дає свої оwoчі однаково всім, хто старанно працює руками чи мозком. Я закликаю бідних, знедолених до землі, до землі волі і щастя.

Тоді заговорив день святого Седана.

— Доволі ми наслалися твоїх бутарських промов. Для високих релігійних потреб християнам досить твоїх товаришів — Різдво, Великдень та Зелений Святий. Ти-ж, крутиголов, не можеш дати нічого нового і ліпшого. Шкоди до практичних і зарозумілих потреб сучасності — любови до трону, до вітара, до батьківщини і воєнства, то ми обоє — День Народження Короля і я, — цілком задовольняємо найширші вимоги такого характеру.

— Слава! — крикнув День Народження Короля і випив шклянку пива.

— Ми дбаємо перш за все, — говорив далі день святого Седана, — про практичні завдання сучасності, ми засновуємо військові товариства і будемо панцирні пароллави. І горде ворогове зовнішнє чи внутрішнє, колиб він відважиться зачепити нашу честь, — ми озброєною рукою зітремо його з лиця землі! А ти, витрогоне, до чого здаєшся?

— Вісім годин праці написано на мійому прапорі, — відповів Перший Май!

— Вісім годин праці? Он що! Ти проповідуєш, значить, ледарство? Та це-ж знищення культури! Все мати й нічого не робити — ось твоя мораль! Пху, пху, та й це раз пху!

Схвильовані судді ледве могли вимовити слово. Вони без жадного ладу перелиняли один одного, всі були дуже роздратовані.

Нарешті вони постановили: Перший Май вилін в тому, що незаконно присвоїв собі назву святого. За це він мусів бути поставлений коло стовпа на ганьбу, щоб народ глазував з цього злочинця, що не визнає ні божих, ні людських законів.

Поліція зараз же виконала присуд. Перший Май стояв міцно-зв'язаний, коло ганебного стовпа, а п'ятеро суддів закликали народ пократити, як належить, зухвалого злочинця.

Враз ганебний стовп почав цвісти! Поміж оковами показався червоний квіти і міццю, співчувала.

ЗАВДАННЯ П'ЯТОГО КОНГРЕСУ КОМІНТЕРНУ.

(З розмови з генеральним секретарем Комінтерну тов. Коларовим.)

Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу скликається в надзвичайно важкий момент, коли ми повинні як найстаранніше проаналізувати всі важкі факти та події останнього року. Серед них без сумніву займає важке місце конституційнування С.Р.С.Р. та його внутрішній і політичний розвиток під твердим керівництвом Р.К.П., у наслідок чого визнано Радянський Союз де-юре низкою капіталістичних держав.

Економічний хаос у капіталістичному світі дедалі руйнує господарство не лише переможених країн, але й країн — переможців.

Росклад Антанти, зміцнення взаємного суперництва держав, нові союзи, тайні угоди та зміцнення підготовки до другої імперіалістичної війни, цілковитий росклад капіталістичної влади, банкрутство соціалдемократії та досвід робітничого уряду в Англії — все це факти великої ваги.

Не менш великим фактом є також революційнування селянських мас та зміцнення національного революційного руху в східних та колоніальних країнах. Велику вагу має теж революційна криза в Німеччині та на Балканах і багато інших подій.

Перший раз Комуністичний Інтернаціонал має на думці вирішити всі ці важкі міжнародні справи без участі тов. Леніна. Але Комінтерн вже досить зміцнів, щоб уміти й без того, хто його заснував та свого вождя, керувати стверпо по правильному шляху світової революції і керувати революційним рухом, маючи перед собою Леніна приклад.

що з'являлася при зростанні, розірвали пута насильства. Здалека наближався урочистий похід робітників і робітниць; діти весело оточили Перший Май, а він могутніми руками випростував звільнене тіло. Всі весело і сміливо пішли на зустріч весні. На судді ніхто не звертав найменшої уваги і вони виплакували своє розчарування на груди жандарма, що був єдиною істотою, яка їм співчувала.

Буде розглянуто справу про фашізм, що став міжнародним явищем, буде розглянуто справу про інтелігенцію, щоб визначити її місце в революційній боротьбі.

Конгрес звичайно зверне особливу увагу на вагу революційної діяльності комуністичної молоді й ужити заходів, щоб зміцнити допомогу борцям революції. Він ужити заходів, щоб пропаганду та організаційну діяльність комуністів у кооперації та спортивних товариствах налагодити як слід і наприкінці вибере новий Виконком.

Для вирішення такої скільки важких політичних справ необхідна широка діяльність та участь усіх секцій у роботах конгресу.

Для цього запрошуються секції прислати по аморі повне число делегатів, на яке вони мають право, подбавши також про те, щоб не лише партійні центри, але й провінційні організації мали відповідне число представників. Особливо важним буде участь численних делегатів від східних країн та колоній.

СВЯТО ПЕРШОГО МАЯ В ЯПОНІ.

Перші спроби японського пролетаріату святкувати перший май були зроблені ще в 1898 р. Але дійсно масовий характер святкування першого мая починає набувати тільки в 1920 році. В тім році в демонстрації в Токіо брали участь 10,000 робітників, були виголошені революційні промови і ухвалені резолюції з домаганням допомоги безробітним, установлення мінімуму заробітної плати і усунення закону про охорону порядку.

В 1921 р. святкування першого мая відбулося в Токіо, Осака, Кобе, Асіо і ин. містах. Поліція не рishалася цілковито заборонити демонстрації. Заборонила лише нести червоні прапори, співати революційні пісні і демонструвати головними вулицями. Але демонстранти не послушали росказів і у многих містах прийшло до бійки між поліцією та демонстрантами і було много арештованих.

Серед арештованих в Токіо було кілька жінок і сліпий російський поет Ярошенко, дуже популярний серед японського радикального студентства. Головні домагання в тім році були — домагання колективних договорів, вісімгодинного дня праці і контролю продукції.

Ще ширший характер святкування першого мая мало в 1922 році. В тім році поліція устроїла в Токіо таку провокацію. Вона заставила похід пройти через один вузький проулок і там арештувала одного за другим багато робітничих провідників. Проулок навмисне було заставлено трамвайними вагонами, щоб товпа

не могла кинути на поміч арештованим товаришам. Невдавшись на це, демонстрація адалася успішно. В ній взяли участь 24 професійні союзи і розкинено 30,000 прокламацій. Треба відмітити, що в 1922 р. перший май припав в будний день і багато робітників заперестали працю в фабриках і заводах. Арештовано було 126 осіб, між ними 9 Корейців, а також Магара Сакая, дочку відомого провідника робітничого руху.

Не менш величю відбулося святкування в Осака. Тут число демонстрантів сягало 15,000 осіб. Центральним кланцем був клан "за визнання радянського правительтва". Великий мітинг в парку закінчився дружним обліком: "Хай живуть Радянські Республіки"! Коли мітинг прирвав такий характер, поліція його розігнала. Демонстранти в тім році відзначили своїм інтернаціональним характером. В демонстрації взяли участь корейські робітники; бесідники домагалися евакуації Сибіру і всі події освітлювали з міжнародної точки погляду.

Сен Катаяма.

УВАГИ УЧЕНИЦЬ ПРО РОБІТНИЧІЙ ОБОВ'ЯЗОК НА 1-ГО МАЯ

Blindner, Man.

Дорогий Товаришу Редактору: — Я хотіла-б висказати кілька слів в нашому часописі про обов'язок робітників в день першого мая.

Як відбувається похід робітників в день першого мая, то бачимо многих робітників, котрі стоять на боці і лише дивляться на похід, а участі в ньому не беруть. Так ніби вони не мають почування, що Перший Май, це робітниче свято, ніби то вони не робітники. То-ж я закликаю всіх робітників, робітниць, щоб це го року не стояли з боку, але щоб брали участь і йшли в похіді враз з нами. Дуже сумно виглядає, коли робітництво таке саме як ми, не бере участі враз з нами в першомаявській демонстрації.

Передминулого року, коли ми йшли в похіді, то я зауважила одного чоловіка, що стояв в вікні одного будинку, попри який йшов похід, мабуть при праці. Накопів він побачив похід, то махнув рукою, скоренько взяв капелюх, вийшов на вулицю і прилучився до наших рядів. Як тоді на думі стало радісно, що робітники і зза мурів рвуться до наших рядів.

Так повинні робити всі, котрі почувають себе робітниками і всі діти робітників. Бо яке-ж свято нам робітникам найдорожче, як не Перший Май!

Хай живе свідомість робітництва!

Хай живе Перший Май!

З тов. привітом,

Галія Салига
учениця дитячої школи
при Укр. Роб. Домі.

Першомаявська демонстрація в Стокгольмі.

П. Сурожський.

РАДІСТЬ ОСЯГНЕННЯ.

I.

На широкому просторі, в тишині піл і шумі міст, в мовчазних селах і в закуренних димом шумних заводах, з дня на день йде безперестанна боротьба.

Те, що народжується, молоде, сильне бореться з відживаючим, старим, слабим — і в цій боротьбі змикає і краса життя.

Люде творять душу цієї боротьби. Огонь їх стремління освічує їм шлях, жаждою обновлення шлях їх вперед і вперед. І вони йдуть сміло і натхненно до тої вершини, що сив в далечині, як маяк, горда і недоступна.

Ця вершина — радість для одних і жерело непасти для других. Одні готові віддати своє життя за цю радість, інші блище до вершини, другі дивляться на неї з безсильною зло-

бою, з смертельним сумом — вони брешуть сліпою ненависті і пробують спинити рух сильних і смілих.

На вершині — правда життя, затаврована кровю цілих поколінь, і до неї стремить все молоде і сильне — весь цвіт і сила праці.

З дня на день кипить, не перестаючи ні на хвилину, боротьба — і шлях вперед — слашій, але тяжкий шлях.

II.

Але бувають хвилини зневіри. Видіється тяжкою і непосильною боротьба. Стихійні сили злимими звірами стають поперек шляху. Голод косять вими руками змигав тисячі тих, що ослабли. І вірний його до-помагач — сивий і оброслий холод, обпалює людським подумком, убиваючи енергію праці.

Зогнида, покриття струнами ру-

Іна, снує між трудовими раями, отрокуючи своїм трійливим диханням здорову працю.

І поруч з ними, як тумани гнилого бою, плывуть смердячі болотичі днів праці — рабські привички минулого, лінивість, байдужість...

Плазують ці гадани, слізьми, і допити і їх отрута родить невдоволення і росклад працюючих.

І тоді даються чути втомлені, надірвані голоси:

— Тяжко... Змучились... Не дійдемо...

— Чи не остановитися? Чи не звернути-б в бік? Е-ж і лекції шляхи.

А поруч чути гадючий шепіт зрадників:

— Остановіться... Надумайтесь... Вас ведуть на загибіль.

Ви, як сліпі, не бачите, куди йдете. Ось ніші йдуть і не падають. Можна вибрати дорогу ледку і мякшу.

І декотрі азеці ці зрадничі голоси. І бувають, що хиталася, і готові були відступити. Але молодішних було не багато. Смілі, сильні, самовіддані йшли далі вперед, проби-

ваючи дорогу до вершини. Огнемним сльвом мерехотіла вона, як маяк, обіцяючи в нагороду радість осягнення і свято побіди.

І вони йшли і йшли, твердо, і непохитно, кричавим кроком.

III.

Так в боротьбі і праці, серед побід і хитань, в перемозі всяких труднощів, проходили дні.

Земля йшла в своїм колі, мінюючи, як одежу, часи року. Промінюла тяжка, убійча зима — і одні зі страхіт, що рвало залучені ради працюючих — холод, ростопився в промінях весняного сонця.

І от настав день — великий і прекрасний — день 1-го мая. В країні наді прибралася краса, ніжна зелень і квіти її прикрисали.

Сонце, ясне і щире, кидало світлої сподії життєдальних промінів і радісно уповна ними земля дихала глибоко, цілими грудьми, народжуючи нове життя і нові сили для боротьби і побіди.

Весняний вітер, як світле бо-

жество, в буйнім святкуванні повивав над землею і радісно шумів:

— Прийшло велике свято працюючих — 1-ий май. На сонце! На полі! На поля!

І люди праці, люди завзяті стремілись, що кликали їх вперед і вперед, сваточні і осяяні, виходили на зустріч цьому дню.

Замовкли на заводах машини і не стукотіли фабричні станки. В святкових строях, з світліми обличчями, з палаючими прапорами, дорослі, жінчини і діти йшли на простір, під весняне сонце, стрічати пролетарське свято.

І все довкруг — святочне, величаве. В співах лунали радісні привіти великому дню, міди груди труб грають хвалу світлому маяку, в маяку праці, в гордіх кликах, в мерехкотінні золотих іскр на пляхатах — радість праці, величя свято.

Вітер, сонце, люди і земля, трави і квіти — все співало гим-ни величавоку святу і все луналося в один могутній хор:

— Прийшов Великий Май —

свято Праці і Побіди.

І нема вже серед тих, що йдуть до вершини, ні невдоволення, ні хитання. Як тіни по-чі в світлі дня, розвілялись в країні всі весвітнього свята виродки минулого, вся гниль і прірва, які перешкождали йти вперед.

І дається борцям за майбутнє, що вони вже на вершині, і радість осягнення, як соняшник промінням, освітлює їх.

З вершини відкриваються не-амірні простори.

Що це там полуміє від краю до краю землі?

Це сваточні прапори і на них горді і прекрасні слова:

— Злука... Праця... Побі-да...

Чи це голоси зливаються в один могутній хор? Чи не земля це співає всіма композиціями своїх стихій?

Це — гимни працюючих! Це вони співають хвалу радості своїх осягнень, дню своїх побід.

Через моря і океани, через верхи гір, по містах і селах, лунають єдині радісні слова:

— Слава великому дню!

— Слава йдучим вперед!

— Слава побіді Праці!

IV.

Гремить тисячю-голосе ехо, потрасає народи і країни, і відгуки його віддихаються смертельним сумом і страхом в тих, хто ненавидить велике свято Праці.

Бійтесь! Тремтіть! Черво-ними світанками охоплена вся земля. Старий світ — світ насильства і ала перетворюється в куні попілу.

Новий владика світа — все-побідаюча, осяяна Праця на огненних крилах несе своїх синів на вершину.

Для них — краса осягнення і радість побіди!

Для них — обновлення життя і перемога Праці!

Народжується Новий Світ, його творить одною волею, од-ною думкою все працююче люд-ство, і радісний вістий його — світлозорий Май — перед нами.

Слава Новому Світу!

Слава побіді Праці!

Переказав Волинсь.